

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput I. Nobiles Sancti natales, patria, baptismus, vitæ institutum,
condendi monasterii propositum, hujus exsecutio, visiones præviæ,
oblitus, temporaria resuscitatio, sepultura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
GOBELINO
PERSONA.

tenus, uti etiam in nominis, quo Saxones vocantur, origine, de qua in laudata Westphaliae Historia pag. 476 postquam seipsum interrogavit, ita, paucis praemissis, respondet: Quantum conjecturae locus superest, Saxones ab oblongis cultris gladiisve, quos Sacaz dixere, quibus gens pugnabat, nomen traxere, haud secus quam a qui Quiritis. Haec Wittekindi vetusti Corbeiensis historici opinatio, quocum senserunt Gregorius Turonensis, Gobelinus, Engelhusius, Lipsius, Meibomius, Lindebrochius, quod et ex legibus Gothorum observatum. Diserte Viterbiensis:

Ipse brevis gladius apud illos Saxa vocatur,

Unde sibi nomen Saxo peperisse notatur.

Placet et haec mihi eorum opinio, qui Saxorum nomen ab oblongis cultris, Sachz dictis, repetiere; verum hisce Schatenus perperam hic accenset Gobelinum, uti quisque perspiciet, qui, quae scriptor iste hic et in Cosmodromio Etat. v, cap. 11 scribit, considerarit.

b Videtur et haec nominis, quo Westphali vocantur, origo, a Gobelino non tantum hic, sed et in Cosmodromio Etat. 1, cap. 3 adstructa, esse fabulosa. Certe praerplacet, quam itidem in sua Westphaliae Historia Schatenus pag. 421 tradit his verbis: Westfalos Ostfalosque a planitie camporum (Felt quippe in veteri Teutonum sermone regionis planitiam significat) nomen inditum habere, vel inde certum reputes, quod Annales Francorum in Saxonia Transalbina Osterfali et Westerfali, diversas a nostra Ostfalia et Westfalia regiones, ita compellent ad fines Danorum: illud anno Christi 808, hoc vero nomen anno Christi 813 leges. Ad hunc modum Paulus Warnefridus de gestis Longobardorum et ex eo Aimoinus. «Egressi,» inquit, «Longobardi de Rugiland, habitaverunt in campis patentibus, qui sermone barbarico » Feldt appellantur. » Quo mihi nunc errare videntur, qui Westphalorum nomen vel a Wandalis Wallisque, vel Vesta dea apud priscos Saxones culta, aut a palis terminisve regionum, vel a pullo equino, quem Valen dicitur, tanquam a gentis insigni deducunt. Ita ille, addens deinde nonnulla, quibus Crantzium, pro ultima de pullo equino opinione stantem, confutat.

CAPUT I.

Nobiles Sancti natales, patria, baptismus, vitae institutum, condendi monasterii propositum, hujus exsecutio, visiones praeviae, obitus, temporaria resuscitatio, sepultura.

Carolus Magnus, Saxoniae parte, quae nunc Westphalia dicitur, subacta,

a

Anno igitur Incarnationis Dominicae septingentesimo septuagesimo cum Carolus Magnus partem illam Saxoniae, quae pro nunc Westphalia nominatur, bello subegerat, omnes majores natu partis illius in locum Paderbonae, qui a fluvio Pader, ibi surgente, dicitur, venerunt ad eum a, solum * Wildekindo, qui fuit unus

de primoribus eorum, quem nonnulli regem, alii duces fuisse arbitrantur b, excepto. Et illi, qui venerant, fide Christiana suscepta, omnes in eodem loco baptismi Sacramentum perceperunt, cui loco rex ipse, fluvium illius a similitudine ortus Padi maximi fluvii Italiae, ex tribus fontibus in pede Alpium surgentis, Pade appellans, Paderbornae nomen indidisse creditur c, ipsumque pro sede episcopali ibidem fundanda elegit. Anno igitur tertio dehinc sequente rex Carolus ecclesiam parvam in eodem loco fundavit d, quam, quia locus iste necdum munitus exstitit, episcopo Wirtziburgensi seu Herbipolensi tunc commisit. Anno vero deinde sequente quintodecimo ipse rex quendam canonicum ecclesiae Wirtziburgensis, Hatumarum nomine, Saxonem seu Westphalum natione, in bellis prioribus obsidem prius sibi traditum, primum episcopum Paderbornensem instituit in eodem loco e. Cujus pontificatus anno quarto Leo Papa tertius, aemulorum persecutione suorum Romana fugatus ab urbe, in hunc locum ad regem venit f. Qui, magno, ut decuit, honore susceptus, sedem episcopalem ibidem Apostolica confirmavit auctoritate.

7 Illis itaque temporibus vir quidam dives nobilis, non longe ab eodem loco habitans, fide Christiana jam imbutus, viam universae carnis est ingressus g, qui uxorem Catholicam, nomine Wichtrud, et filium parvulum, aetatis quidem beneficio ad ambulandum promptum, sed nondum baptismatis renatum fonte, reliquit. Quae, opportunitate captata, Carolum regem una cum filio suo confidenter adiit, ejusque gratiam devote efflagitavit. Rex igitur, mulierem suscipiens, pietatis affectu filium ejus coram se fecit baptizari, eumque per seipsum de sacro fonte levavit, atque hoc nomen Maynulfus seu Meinulfus ei imposuit, non absque, ut arbitror, misterio singulari. Quoniam, ut in Vita sancti Hermachorae, primi episcopi Aquileiensis, legitur, beatus Marcus Evangelista, a sancto Petro ab urbe Roma missus ad Histriam pro Evangelio Christi praedicando, et per hoc, quod Ulfium, filium Ulfii principis Aquilegiae civitatis, baptizando mundavit a lepra h, ab ipso principe et majoribus civitatis illius tantam consecutus est gratiam, quod ipse fidem Christianam absque resistencia et persecutione in eadem libere praedicavit, omnesque eos conversos ad fidem baptismatis Sacramento purgavit.

8 Rex pio concepti animo, quod per hunc Puerum, tanquam de majoribus regionis illius exortum, fides Christiana leviter *, sicut per Ulfium, spirituales beati Marci filium, profecit Aquilegiae, foret in hac regione prefectura. Unde eum Meinulfum, id est, meum Ulfium, quasi diceret, Ille est meus Ulfius, sicut ille beati Marci fuit Ulfius, nominare volebat i. Quod autem utrumque videlicet Maynulfus et Meinulfus scriptum reperitur in libris, hac de causa constat accidisse. Nam Meum pronomen Latinum apud Bayaros seu Bavaros Mayn, et Mein apud Francos Orientales, inter quos et Westphalos sola Hassia media est, lingua vulgari dicitur, qui omnes illis temporibus sub Caroli Magni ditione fuerunt. Et cum Franci viciniore sunt Westfalibus et primus clerus Paderbornensis de Franconia, ut puta de ecclesia Wirtziburgensi seu Herbipolensi cum suo episcopo fuit assumptus, E littera in prima syllaba hujus nominis communiori mansit in usu.

D
* Garnefelt
legit solo
b

c

d

e

f

E
Sanctum, cuius matrem benigne excipit, de sacro fonte levat, eique

g

h

F
Meinulfi nomen imponit.
* i. e. facile

i

9

A 9 Postquam Hatumarus, primus episcopus, Paderbornensem rexit ecclesiam annis octo, decessit, et successit ei quidam de clero Wirtzburgensi, sed natione Westfalus, nomine Baduradus, qui rexit ecclesiam annis quadraginta octo, cujus octavo anno sanctus Ludgerus, primus episcopus Mimigardifordensis ecclesiae, qui nunc dicitur Monasteriensis, obiit *k*. Et sic Baduradus cathedralem ecclesiam Paderbornensem, quam Carolus Magnus inchoaverat, consummavit *l*, apud quem puer Meinulfus scholaribus disciplinis est mancipatus *m*. Cumque scientia et aetate, quantum opus exstiterat, sub disciplina scholari profecit, Baduradus episcopus ipsum fratribus praedictae ecclesiae, ut sub vita Regulari devotione proficeret et moribus, commendavit attente *n*. Ubi, aetatis maturitate succedente, profecit in tantum, quod episcopus, attendens in eo morum gravitatem et varia virtutis indicia, ipsum in secretarium suum recepit singularem *o*.

B 40 Erat quippe ingenio acutus, corpore castus, mente devotus, iustitia pollens, temperantia praeditus, providus in consilio, fortis in adversis, elemosynis largus, lingua facundus et forma decorus; tandemque ad sacros vocatus ordines, diaconatus ordinem attingit, in quo usque ad finem vitae permansit. Quod etiam episcopus iste Baduradus, cui Meinulfus sanctus contubernii sic adhaesit obsequiis, vir magnae virtutis exstiterit, illi, qui suis exstiteret temporibus, posteris hoc per scripturas suas experimentum singulare reliquerunt. Nempe post obitum ejus, ut aiunt, annis transactis viginti septem, dum sepulcrum ejus ex causa aperiri contigerat, indumenta, quibus corpus indutum traditumque sepulturae fuerat, tam sana et integra sunt inventa, ut nec quidem fimbria ex illis esset resoluta vel tacta putredine, unde de ipso pia processit opinio, quod, quia ipse per integritatem mentis et vitae puritatem vitam meruisset eternam, vestium tanto tempore humo subutarum conservatio certum praebere indicium *p*.

C 41 Quadam vice Baduradus episcopus inter caeteras sibi solitas collationes circumstantibus se quaestionem talem proposuit: Quid Christus his verbis: « Vulpes foveas habent et volucres caeli nidos, Filii autem hominis non habet, ubi » caput suum reclinet *q*, » volebat intelligi. Ad quam quidam de circumstantibus, Meinulfo praesente, respondit: « Christus, Filius hominis, cor » dis nostri sibi quaerit habitaculum, et, peccatis » nostris obstantibus, non invenit. » Quod responsum ab episcopo [mox approbatum, sancti Meinulfi animum tanto desiderio Christum in sui cordis recipiendi hospitio vehementer accendit, ut non solum cordis sui sed etiam terrenum habitaculum, videlicet materialem ecclesiam, sibi praeparare summis animi votis optaret.

D 42 Cumque de loco * hoc apto sollicitus foret plurimum, accidit, ut subulcus ejus, dum in quadam valle patrimonii sui solito more porcorum gregem pasceret, ex improvviso splendorem mirae lucis inter arbusta videret; et, dum stupefactus, in loco, quo splendor apparuit, curiosius intendit, cervarum multitudinem, locum eundem nunc circumeuntium, nunc stantium in eo, cernebat. Subulcus itaque tam insolita visione percussus, grege relicto, dominum suum Meinulfum quaerit, et invento, quae vidit, nuntiavit. Vir igitur iste Deo devotus, his

auditis, pio concepit animo, quod per hanc subulci visionem divina gratia locum sibi, quo ecclesiam foret constructurus, indicasset. Sed quia nihil in hoc, sicut decuit, absque ipsius episcopi consilio diffinire praesumpsit, episcopum adiit *r*, et ei, quae a subulco perceptit, indicavit.

E 43 Quibus auditis, episcopus gaudio magno repletus aiebat: « Non nobis pastoris persona » vilescat, cum primum pastoribus innouit Nativitas Salvatoris nostri. » Attendens tamen, quod nonnumquam angelus sathanae in angelum lucis se transformat, adjecit: « Expediit, ut altera vice locus iste visitetur, si forte divina » clementia aliud indicium suae voluntatis indicare dignetur. » Sanctus igitur Meinulfus cum subulco locum illum adiit, et, noctis caligine terra circumfusa, dum devotis orationibus genuflexus intendit, splendorem lucis et cervarum gestus, prout subulcus ille narraverat, per omnia vidit. Qui, laudans Dei magnificentiam, ab oratione surrexit, et episcopum letus adiens, ei, quae vidit, enarravit.

F 44 Episcopus vero sibi de dono Dei congratulans, tale dedit ei responsum: « Ut omnis » excludatur ambiguitas, tertiam a Domino visionem super hac re postulare videtur opportunum. » Quare sanctus Meinulfus locum illum humiliter repetens, devotis effusis precibus, visionem, quam prius viderat, denuo vidit. Quapropter maximo repletus gaudio, regressus ad episcopum, gaudii sui fecit esse participem, ei secundo, quod viderat, nuntiando. Ipsi igitur, mutuo sic congratulantes gaudio, summam gratias egerunt Trinitati, quae, quia una est in essentia, trina in Personis, idem mysterium trina visione sub eadem forma dignata fuerat eis revelare. Quamvis vero omnis circa loci illius electionem jam in ipsis cessavit dubietas, episcopus tamen auctoritati regiae in hoc deferendum censuit, ut nil ibidem inchoaretur operis, donec regis interveniret auctoritas.

G 45 Cumque illis temporibus Lodewicus, filius Caroli Magni, sceptris imperii Romani susceptis, in concilio provinciali, quod Aquisgrani celebrari fecerat, imperii sui anno tertio statum seu Ordinem Canoniarum, quae Seculares appellantur, tunc noviter statuerat, et bestiae solius sexus feminei in loco visionum praedictarum apparuerant, sanctus Meinulfus divinae Majestati placitum et imperatoris gratiae acceptum esse, pie praesumpsit, si in loco memorato monasterium pro hujusmodi canonissis de suis bonis et patrimonio suo fundaret, ut ibi sub custodia castitatis devotum Deo exhiberent famulatum. Accessit igitur imperatoris praesentiam, pium mentis suae pandens ei desiderium, qui, grato petitionem suam acceptans animo, literas suo signatas annulo super sui consensu gratiose concessit *f*: Meinulfus autem ab imperatore regressus, dum iter agit, novo quodam dono plurimum consolatur.

H 46 Nempe capsula quaedam, pro Sanctorum reliquiis reconducendis apta, inter arbusta prope viam pendens apparuit, quam quidam de familiaribus ejus apprehendens, illam sibi praesentavit; cumque percunctando undique, quis dominus illius esset, mandaret inquiri, et nullus, qui illam ad se spectare diceret, comparet, ipse divinae gratiae muneri illud adscribens, illam sibi a Deo transmissam pie praesumpsit, tamen eam, nisi episcopo praesente atque

AUCTORE
GOBELINO
PERSONA.

quo il faciat,

divinitus
edoctus.

E

* Garnefelt
addit eum

propositi ex-
sequendi fa-
cultatem ab
imperatore
impetrat,

F

idque reipso,
binis adhuc
a Deo

AUCTORE
GOBELINO
PERSONA.

jubente, aperiendam fore decrevit; unde protinus ipsam ad episcopum perduxit, qui, ea reverenter aperta, reliquias Sanctorum multas veneratione dignissimas invenit in illa, quorum tamen Sanctorum reliquiae fuerint, ad posteros deductum minime constat. Hinc ad construendum Deo templum sanctus Meinulfus confidentius exarsit, et dum, locum praedictum iterum visurus, eum consequenter solus adiit, ut capacitatem loci cum aedificiorum ibidem construendorum qualitate pensaret, aliud ei divinae aspirationis indicium patenter occurrit.

honoratus
miraculis,

17 Quoniam in eo loco, quo dudum cervas viderat motibus instabiles, cervum praestantis corporis, cornibus in altum erectis, vidit accubantem, qui, viso Viro Dei, tanquam sibi in adventu ejus accubare non licere, gestibus indicaret, se festinanter erexit. Cumque Vir Dei, tanquam confidens in Domino non territus, cervo accessit propius, iterum cervus, tanquam Viri praeconium evidentius innueret, se prostravit in terram. Ille vero hunc novum bruti animalis gestum in corde suo divinae adscribens clementiae in cervum intendit acutius. Et, ecce, inter cornua cervi videt signum Dominicae Crucis, cujus splendor visus est omnem anri fulgorem superare. Quo viso, Vir sanctus Dominum suum, cujus vexilli signo letatur adesse, cognoscens, in hujusmodi verba prorupit: « Jam mihi spes certa promittit, quod ille, qui quondam eodem vexillo inferni claustra penetravit, hujus loci protector contra diabolicos erit incursus, » et his verbis immorans cervum non viderat ultra.

executioni
mandat,

18 Hinc Vir sanctus, vocatis operariis, singulis opera distribuit, et, caesis arboribus eradictisque spinis et vepribus, locum purgavit protinus, quo purgato, fundavit ecclesiam cum suo monasterio, quod quarto Idus Novembris fecit dedicari. Multa de paternis bonis eidem loco conferebat praedia, et congregationem ibidem instituit canonissarum, quae canonissae, ut supra dictum est, appellabantur Saeculares, appellavitque locum Nien-Bödeken, quod patria lingua novum doliolum sonat, ad differentiam villae antiquae ibidem, quae Bödeken jam tunc, et ad differentiam istius postea Vetus-Bödeken dicebatur u.

u
combustum
peplum inte-
gritati resti-
tuit,

19 Postquam moniales in ipso monasterio praedicto aliquantulum in statu suo profecerunt, accidit, quod una ex eis domum quamdam monasterio vicinam pro frigoris hyemalis asperitate relaxanda introivit, cum igni se applicuit, et, denudato capite, pectine vellet suos discriminare capillos, peplum, quo caput tectum fuerat, penes se incaute deposuit, et statim illud flammis illapsum flagrare incendio vidit, quae subito manum flammis ingerens, vix fimbrias illius, residuo redacto in favillas, retraxit ab igne. Dum vero alio velamine, quo caput tege- ret, caruit, lacrymosa lamenta produxit; Vir sanctus iste non casu, sed divina disponente providentia, domum eandem ingressus est. Et videns puellae flentis gemitus, illam verbis primo, deinde facto mirabili dignabatur consolari: vultu namque suo inter manus suas devote demisso, precibus obnixis oravit Dominum, et collectis adusti inutilibus reliquiis velaminis, ipsum velamen restituit ejulanti, injunxitque singulis tunc ibidem praesentibus, ne hoc factum tam mirabile cuiquam revelarent. Unde usque in hodiernum diem pannus inter reliquias sancti Mei-

nulfi conservatur lineus, qui peplum supradictum fuisse dicitur, in quo, quamvis sanus et integer, ignis vestigia adhuc patent.

20 Dum tempus, quo Dominus servum suum Meinulfum ad aeternae vitae convivium invitaret, instabat, ipse plenus virtutibus aetateque maturus, tertio Nonas Octobris migravit ad Dominum; spiritu quidem inter angelicos choros assumpto, corpore vero intra ipsam ecclesiam, quam in praefato loco fundaverat, collocato. Sed dum animae recessum a corpore ipsum adhuc corpus feretro supinum inhaereret, prout in scripturis antiquis scriptum reperitur, corpus illud reviviscens, feretro insedendo se erexit, et, apertis oculis, ad circumstantes in haec verba prorupit: « Quia viam universae carnis vobis praesentibus ingressus iterum vitam promerui, » summam Trinitati gratias agit, quoniam vestri causa factum est, et precibus propter Genitricem Dei hoc factum obtinere merui. » Et iterum: « Non facile mihi videbitur, secundo me, licet non ita ut nuperrime, acerbam gustare mortem: ite, precor, ad episcopum, et quam multis hoc monasterium aedificavi sudoribus, » admonentes, petite, ut, quaecumque hic a congregatione eligatur abbatissa, licet ancilla filia sit, fieri non contradicat, hoc illi dicentes, quia exutus corpore didici, quid de illis fieri oportet, qui pastores ecclesiarum esse videntur. » His itaque dictis, reclusis oculis, se reclinauit in locum, unde se prius erexit.

D
moritur, re-
viviscit, ad-
stantesque
allocutus,
iterum obit.

* Garnefeldt,
addit post

ANNOTATA.

a Carolus Magnus bellum, quo antiquam Saxonum gentem subegit, ante annum 772, uti inter omnes convenit, aggressus non est, ut omni dubio procul frequentissimus Saxonum, illam Saxoniae Antiquae partem, quae modo Westphalia dicitur, incolentium, ad Carolum Magnum, cum jam ab eo fuissent subacti, concursus cum anno 770 perperam hic componatur. Verum error adeo manifestus, non Gobelino, sed descriptoribus ejus attribuendus. Etenim Suriana editio, non annum 770, sed 777 exhibet, quo revera multa Saxonum milia Paderbornam ad Carolum Magnum venire, susceptoque Baptismo, Christo nomen dedere, ut Annales Francorum Tiltani alique fidelem faciunt; ne autem in Suriana editione unice ex adhibita a Surio correctione annum 777 recte legi, forte autumes, Georgius Garnefeldt hunc etiam annum in aliquo, quod penes se habuit, Gobelinae Sancti Vitae exemplari expressum invenit, uti ipsemet in suis ad hunc Mss., quas penes me habeo, Annotationibus testatur. Adhaec Officium, quod libellus, in Commentario praevio num. 113 laudatus, in natali Sancti festo recitandum proponit, Lectione quarta, S. Meinulpho propria, ingentem, de quo hic, Saxonum ad Carolum Magnum et ad Baptismum concursus eidem anno 777 innecit, ut hunc adeo, cum Lectiones omnes, in Officio illa Sancto propriae, e Gobelinae ejus Vita sint contextae, istud hujus exemplar, e quo illae sunt desumptae, pariter expresserit. Duo itaque ut minimum, quae pro anno 777 stant, lucubrationis Gobelinae exemplaria modo habemus; quod cum ita sit, est sane, cur credamus, hunc eundem annum in archetypo primitus fuisse, ac proin supra memoratum errorem, qui in Budicense nostrum exemplar irrepsit, non Gobelino, sed descriptoribus ejus attribuendum. Atque hoc idcirco praecipue monstrare

A *monstrare hic libuit, ne quis forte Gobelino, quam scriptori huic attribuunt, Sancti nostri Vitam abjudicet, quod, contra ac Budicense hujus, quod edimus, exemplar facit, Gobelinus anno 777 numerosum, de quo hic, Saxonum ad Carolum Magnum concursum in Cosmodromio Ætate 6, cap. 38 innectat.*

b *De Wilekindo, seu, ut ab aliis scribitur, Witekindo aut Witekindo, qui contra Carolum Magnum diu arma cum Saxonibus gessit, factusque tandem e gentili Christianus felici fine ad Dominum migravit, in Opere nostro ad 7 Januarii diem, quo cœlitum honoribus colitur, actum jam est, discussumque, an rex, an dux tantum Saxonum fuerit. Et regem quidem proprie non fuisse, ex Beda Historiæ gentis Anglorum lib. v, cap. 44, et ex vetusto (adi ejus verba, Operis nostri tom. I Januarii pag. 381, iterumque tom. II Octobris pag. 180 recitata,) poeta anonymo apparet; neuter enim regem in antiqua Saxonum gente agnoscit. Attamen, cum hæc ut Beda loco cit. etiam docet, insurgente bello, ducem, cui omnes non secus ac regi obtemperarent, missa sorte eligere soletet, Saxonibusque, adversus Carolum Magnum bellantibus, Witekindus dux præfuerit, certo etiam sensu rex forte non inepte dici potest, reque etiam ipsa a nonnullis, ut Gobelinus hic recte ait, rex vocatur.*

c *Eadem fere Gobelinus etiam habet in Cosmodromio Ætat. 6, cap. 38; verum aut urbi Paderbornensi, aut fluvio, Pader appellato, a quo hæc nominatur, Carolum Magnum indidisse nomen, a vero apparet alienum. Adi Operis nostri tom. V Julii pag. 445 et seq.; e quo loco etiam intelliges, cur Gobelinus supra num. A civitatem, quam ob res, ætate sua ibidem confusas, Babylonem appellat, Paderfontanæ epitheto insigniat.*

d *Cum ex dictis ad lit. a Sancti nostri Vita, qualis vere ab ipso Gobelino scripta est, numerosum Saxonum ad Carolum Magnum et ad baptismum concursum anno 777 illiget, annus tertius, quo post hunc concursum Carolus Magnus parvam ecclesiam Paderbornæ edificasse, hic narratur, in annum 780 secundum Sancti Vitam, quam Gobelinus scripsit, incidit; cui etiam anno istud Caroli factum idem Gobelinus in Cosmodromio Ætat. 6, cap. 38 diserite affigit, sic scribens: Erexit igitur Karolus quamdam ecclesiam in Paderborne, quam commisit episcopo Wirzeburgensi respiciendam, donec de episcopo posset eidem loco tuto providere. Et hæc ecclesia incepta est anno Domini septingentesimo octogesimo.*

e *Quoniam Gobelinus inter factam a Carolo Magno parvæ ecclesiæ Paderbornæ constructionem, quam ex dictis ad lit. præced. anno 780 innectit, et Hathumari ad cathedram Paderbornensem promotionem annos quindecim hic interponit, consecrarium est, ut, Hathumarum anno 795 Paderbornensium creatum fuisse episcopum, existimarit. Atque id quidem tunc factum, in Cosmodromio Ætat. 6, cap. 38 expresse tradit his verbis: Anno Domini 795 Carolus ecclesiæ, quam in Paderborne fundavit, quemdam canonicum ecclesiæ Wirzeburgensis, Hatumarum nomine, de Saxonia ortum, et tempore superiorum bellorum sibi a parentibus obsidem datum, præfecit episcopum; verum de Hathumaro, primo Paderbornensium episcopo, ad 9 Augusti, quo hic, veluti Beatus, colitur, in Opere nostro*

actum jam est, videturque ex iis, quæ ibidem pag. 454, num. 44 et binis seqq. dicta sunt, B. Hathumarus serius, quam anno 795 ad sedem Paderbornensem fuisse erectus.

f *Annus 795, cui ex dictis ad lit. præced. aditi ab Hathumaro episcopatus Paderbornensis initium Gobelinus affigit, annis quatuor auctus ad annum 799 deducit, ut tunc Leonem Papam ad Carolum Magnum Paderbornam accessisse, hic doceat is Sancti nostri biographus, cui etsi quidem (adi ad hunc annum Pagium in Criticis) hæc in re assentiendum sit, dubium tamen est, an anno illo Leo, uti proxime subjungit, episcopalem Paderbornensem sedem, utpote tunc forte nondum erectam, Apostolica auctoritate confirmarit.*

g *Fuisse S. Meinulphi patrem, cum e viris excessit, fide Christiana imbutum, nuspian edicit Sigewardus, nec scio, idne ex probatæ fidei monumentis didicerit Gobelinus, an tantum conjecerit ex eo, quod relicta ejus vidua fidem Christianam fuerit jam tum professæ.*

h *S. Hermagoræ, seu, ut sic scribitur, S. Hermachoræ, Aquilensium episcopi, Acta in Opus nostrum ad 12 Julii diem, quo is Sanctus Romano hodierno inscribitur, exstant illata; in hisce autem Ulfi, viri apud Aquileienses primarii, filius, quem S. Marcus Evangelista Baptismo a lepra mundavit, non Ullius, uti hic, sed Athulphus, aut, ut alias scribitur, Ataulfus appellatur.*

i *Imposuerit ergo, si Gobelino credere hic velimus, Carolus Magnus Sancto nostro Meinulfi seu Maynulli nomen, habita ratione Ulfi, qui, per S. Marcum a lepra mundatus, fidei Christianæ apud Aquileienses propagandæ plurimum profuerit; verum, cum is, uti ad lit. præced. jam docui, Ullus in S. Hermagoræ Actis non nominetur, Carolus Magnus Sanctum nostrum, non Ulfi Aquileiensis intuitu, sed spe concepta, fore, ut propagandæ apud Saxones fidei auxilium sibi abs illo ferretur, Meinulfum seu Maynullum, id est, meum auxilium, aliove affini modo verosimilius appellavit, nisi forte non Carolus, sed Filio mater Wichtrudis, quod ab eo viduitati suæ auxilium et solatium speraret, id nomen indiderit. Sane tam hæc, quam Carolus, apte id facere potuit, cum mein quidem meum, ulf vero seu ulph aut etiam hulph eo modo, quo nunc hullf, auxilium apud antiquos Saxones et Teutones significavit. Henricus Pantaleon de illustribus Germaniæ Viris part. II ait, S. Meinulphum fuisse primo Ullfiossum appellatum, cumque Carolo Magno, cui in amoribus erat, semper adesset, hinc princeps illum compellendo dicere soletet, Mein Ulph, Mein Ulphi adsis, factum tandem esse, ut is Meinulphus fuerit vocatus. Verum, cum Sanctum Carolo Magno tam frequenter, quam Pantaleon putavit, adhæsisse, ex iis, quæ in Commentario prævio disputata sunt, non appareat, non est, cur scriptorem illum, qui præterea nimis recens est, multum hic moremur.*

k *Duplicem errorem chronologicum hic committit Gobelinus; cum enim Paderbornensem Hathumari sedem, cujus initium ex dictis ad lit. e anno 795 illigat, octo dumtaxat annis definiat, consecrarium est, ut Hathumari obitum, quem post hosce octo annos contigisse ait, in annum 803 aut sequentem conjiciat. Adhæc cum Baduradi, quem in sedem Paderbornensem non diu ab Hathumari obitu susceptum docet, anno octavo S. Ludgerum, seu, ut scribit, Lutgerum, primum*

AUCTORE.
GOBELINO
PERSONA.

E

F

Mi-

AUCTORE
GOBELINO.
PERSONA.

Mimigardefordensium seu Monasteriensium episcopum obtinisse, hic scribat, consequens est, ut secundum illum sanctus hic antistes anno circiter 812 e vivis abierit. Verum Alfridus, aequalis aut certe coævus S. Ludgeri biographus, tempus Sancti hujus emortuale cum anno 809 diserte componit. Verba, quibus id in Actis, in Opus nostrum ad 26 Martii, S. Ludgero sacrum, illatis, facit, hæc sunt: Defunctus est itaque (S. Ludgerus scilicet) anno Dominicæ Incarnationis octingentesimo nono, septima Kalendas Aprilis, et tricesimo secundo die sancti sui obitus, hoc est, 7 Kalendas Maii mirifice fragrans in loco præfato sepultus est; quod vero ad tempus S. Hathumari emortuale jam pertinet, esse hoc ut minimum in annum usque 815 differendum, ex his, quæ eam in rem apud nos tom. II Augusti pag. 452 et seq. disputata sunt, quisque intelliget. Est ergo hic in anno emortuali, tam Ludgeri, quam Hathumari assignando erroneus Gobelini calculus, huncque, unde vere Gobelini esse, clarius patescit, in Cosmodromio Ætat. 6, cap. 40 etiam sequitur. Porro hic scriptor perperam etiam, ut apparet, tempus sedis Baduradi annis octo supra quadraginta circumscribit; Baduradus enim ante annum 815, utpote quo ejus decessor Hathumarus in vivis adhuc fuerit superstes, Paderbornensium episcopus factus non est, annoque 859, ut Schatenus ad hunc annum in Annal. Paderborn., Georgius Eckhardus Rerum Francicarum lib. xxxi, num. 53, et Annales Corbeiensis, a Paulino editi, notant, excessit e vivis ut ad summum annis dumtaxat 45 sederit.

l Adi hac de re ad annum 815 in Annal. Paderborn. Schatenum.

m An hoc veritati consonet, in Comm. præv. § 3 discussi.

n Fratres, quibus Baduradus Sanctum commendavit seu potius (vide Sigewardum num. 9 et 10) adscripsit, erant canonici, ad Regulam, in concilio Aquisgranensi anno 816 canonicis præscriptam, in communi Paderbornæ viventes, quorum ades, non secus ac monachorum, monasteria dicebantur. Ad Commentarium prævium § 3, ubi etiam invenies, canonicos illos, contra ac hic velle videtur Gobelinus, Regulares non fuisse, quales modo sunt, qui Regulares S. Augustini canonici vocantur, etsi interim sano sensu Regulares etiam dici potuerunt.

o Sanctum a secretis Badurado fuisse, non magis apparet certum, quam archidiaconi Paderbornensis munus obtinisse; quod an unquam obierit, admodum esse dubium, in Comment. præv. § 4 ostendi.

p Baduradus Beati titulo insignitur in episcoporum Paderbornensium Catalogo, sub sæculi præteriti finem edito, legitimusque ejus ac immemorabilis cultus iisdem fere argumentis, quibus hic Hathumaro, proximo Baduradi in sede Paderbornensi decessori, tom. II Augusti pag. 448 et seq. apud nos asseritur, sufficienter stabiliri potest, uti vel ex ipsis textibus, qui ibidem e Paderbornensibus Schateni Annalibus pro Hathumari cultu afferuntur, manifestum apparet. Hinc non nemo forte mirabitur, cur, quemadmodum in Opere nostro de B. Hathumaro ad 9 Augusti diem, quo hic Necrologio Abdinghoviense inscribitur, actum jam est, ita pariter de Badurado ad 17 Septembris, quo præsulis hujus nomen, teste in Annal. Paderborn. pag. 149 Schateni, in Necrologio Herisiensi et Abdinghoviense signatur,

actum non sit. Verum, etsi etiam (adi ad annum 815 et ad annum 858 in Annal. Paderbor. Schatenum) ut Hathumari, ita quoque Baduradi ossa fuerint et ab Inado Paderbornensi episcopo anno 1068 elevata, et a Ferdinando, Paderbornensi itidem episcopo, pristinae venerationi anno 1666 restituta, Hathumarus communis, quam Baduradus pro Beato habetur.

q Ita fere Mathæus et Lucas. Adi jam Annotata ad Sigewardum.

r Fuit is Baduradus. Videsis Comm. prævii num. 70.

s Princeps, a quo Meinulphus condendi monasterii facultatem petiit, fuit vere, ut hic Gobelinus docet, Ludovicus Pius imperator. Adi Commentarii prævii § 5, ubi etiam ostendi, canonicas, in concilio Aquisgranensi anno 816 institutas, nec nomine, nec re, quales modo plures inveniuntur, canonicas seculares fuisse. Nec obstat, quod paulo aliter senserit Gobelinus; præterquam enim quod Comment. prævii loco proxime cit. confutata sit ejus opinio, non sat sibi in re constare videtur hic scriptor, utpote a Sancto Budicense canobium pro canonicis secularibus, hic et Cosmodromii Ætat. 6, cap. 41 ait, fuisse extractum, num. 48 hic scribens, canonicasque nihilominus, pro quibus illud Sanctus extruxit seu fundavit, canonicas Regulares, quales tamen (adi Comment. loco proxime cit.) etiam non fuerunt, in Cosmodromio Ætat. 6, cap. 40 appellans.

t Quid de visione hac, de Sacris Sanctorum reliquiis dieinuis Meinulpho oblatis, itemque de visione ter repetita supraque hic narrata, qua locum ædificando monasterio prodigiose is didicerit, censendum apparet, in Comment. prævii num. 66 et binis seqq. editi.

u In apographo Garnefeldiano additur, de quo plenius infra suo loco dicitur; verum cum de Budicensi vel vico vel monasterio horumque locorum nomenclatione plura infra non dicat Gobelinus, verba illa redundare videntur.

x Miraculi hujus non meminit Sigewardus, dubiumque vel idcirco apparet, an veritati consonet. Adi Comm. prævii num. 90.

CAPUT II.

Miracula post obitum, corporis de terra levatio.

Sepulto beati Meinulphi corpore, multi ad sepulcrum ejus, alii fama miraculorum præteritorum, alii sub spe futurorum excitati confluebant, famule vero Dei sepulcrum illud ob reverentiam linteum cooperuerunt, et unam ex se singulariter Deo devotam ad ipsius et luminarium ejus custodiam deputarunt, quæ, quadam vice sopore depressa, lumen cereum in modum circuli retortum, ipsi linteum sine medio superpositum reliquit inextinctum. Et soluta somno, lumen ardens se super pannum sepulcri reliquisse, recordatur; unde vehementer animo conturbata festine cucurrit ad sepulcrum. Et, dum oculos in locum, quo lumen reliquerat, subito direxit, favillis inventis, lumen ipsum, panno prorsus illæso, sui ipsius ardore consumptum esse, conspexit. Unde magnificabant omnes

Pannum ab igne servat illæsum.